

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS FRIDRICHŲ BAJORAIČIO VIEŠOSIOS
BIBLIOTEKOS KULTŪROS PLĖTROS IR PAVELDO PUOSELĖJIMO
PROGRAMOS APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2015 m.
Asignavimų valdytojas (-ai), kodas	BĮ Šilutės rajono savivaldybės F. Bajoraičio viešoji biblioteka (kodas 190700188)
Vykdytojas (-ai), kodas	BĮ Šilutės rajono savivaldybės F. Bajoraičio viešoji biblioteka (kodas 5.1)

Programos pavadinimas	Kultūros plėtros ir paveldo puoselėjimo programa	Kodas	05
------------------------------	--	--------------	----

Programos parengimo argumentai	<p>Šilutės rajono savivaldybė, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, yra atsakinga už gyventojų bendrosios kultūros ugdymą ir etnokultūros puoselėjimą (dalyvavimą kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigimą, reorganizavimą, pertvarkymą, likvidavimą ir jų veiklos priežiūrą, savivaldybių viešųjų bibliotekų steigimą, reorganizavimą, pertvarkymą ir jų veiklos priežiūrą).</p> <p>Rengiant programą buvo atsižvelgta ne tik į pozityvius rezultatus, bet ir iškilusias problemas (menkai apmokamas kultūros darbuotojų darbas, sumažintos lėšos kultūrinei veiklai, infrastruktūros modernizavimo problemas ir kt.).</p> <p>Šia programa siekiama užtikrinti paveldo išsaugojimo ir pritaikymo turizmui veiklos aktualizavimą, etnokultūros puoselėjimą, kultūros projektų įgyvendinimą, įstaigų modernizavimą, paslaugų teikimo kokybiškumą ir įvairovę ir kt.</p> <p>Programa siekiama suderinti Savivaldybės ir valstybės kultūros politikos gaires.</p>		
Strateginės sritys (pagal ŠRSPP)	Darni verslo, kultūros ir turizmo plėtra. Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus plėtojimo.	Kodas	01
		Kodas	04
Šia programa įgyvendinami strateginiai tikslai:	Plėtoti kultūrinį ir gamtinį turizmą, panaudojant kultūrinį-istorinį paveldą bei unikalius Pamaro krašto gamtos išteklius. Stiprinti kultūrinį potencialą, integruojant į rajono bendruomenės gyvenimą.	Kodas	01.02
		Kodas	04.04

Programa	Tęstinė		
<p>Programos aprašymas:</p> <p>Strateginis savivaldybės veiklos planas sudaro prielaidas siekiamybei - nuosekliai įgyvendinti kultūros politiką, derinti valstybės ir savivaldybės programų priemones, spręsti aktualiausias kultūros politikos problemas.</p> <p>Savivaldybės tarybos patvirtinta strategija pabrėžia, jog kultūra yra susijusi su svarbiausiais rajono raidos prioritetais – verslu, bendruomeniškumo ugdymu, kultūrinio turizmo propagavimu, žinių visuomenės plėtra, darniu švietimo, socialinės integracijos vystymu. Kultūros plėtros ir paveldo puoselėjimo programa (toliau – Programa) bus įgyvendinama Šilutės rajono savivaldybės kultūros ir paveldo apsaugos politika ir Šilutės rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2015-2024 metams 1 prioriteto „Darni verslo, kultūros ir turizmo plėtra“ 1.2. tikslo „Plėtoti kultūrinį ir gamtinį turizmą, panaudojant kultūrinį-istorinį paveldą bei unikalius Pamario krašto gamtos išteklius“ priemones ir 4 prioriteto „Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus plėtojimas 4.4. tikslo „Stiprinti kultūrinį potencialą, integruojant į rajono bendruomenės gyvenimą“ priemones.</p> <p>Šia programa per kultūros institucijas, NVO, neformalias kūrybines grupes siekiama puoselėti tradicijas, skatinti naujovių paiešką, įprasminti savo krašto istoriją, kultūrą, meną, paveldą. Plėtoti tarptautinius ryšius, gerinti kultūros darbuotojų kompetencijas, kultūros bendruomenės, politikų ir bendruomenių dialogą. Kultūrinį gyvenimą aktyvina ir bendruomenės, kurios teikia kultūros paslaugas. Tai palengvins finansines idėjų realizavimo galimybes.</p> <p>Siekiant inovatyvumo būtina atnaujinti kultūros įstaigų materialinę bazę, tai sudarytų palankias sąlygas gyventojų kultūrinei saviraiškai, leis teikti daugiau mokamų ir kokybiškų paslaugų. Šilutės savivaldybės vadovų dėka pradėta spręsti kultūros darbuotojų atlyginimų kėlimo problema.</p>			
Programos tikslas	Skatinti kultūros institucijų ir kūrėjų iniciatyvas, inovacijų sklaidą, užtikrinant kultūros įstaigų veiklą ir modernizavimą	Kodas	02
<p>Tikslo aprašymas:</p> <p>02 uždavinys. Sudaryti sąlygas kokybiškam kultūros ir meno sektoriaus paslaugų teikimui BĮ Šilutės rajono savivaldybės F. Bajoraičio viešojoje bibliotekoje.</p> <p>Materialinės bazės gerinimas. Užbaigtas Kintų universalaus daugiaviečio centro rekonstrukcijos projektas ir naujai įrengtose patalpose 2015 m. įsikurs Kintų filialas. Pilnam patalpų paruošimui reikalingos 400 Lt (115,85 €) lėšos kompiuterinio tinklo instaliacijos priemonėms įsigyti. Vykdomas projektas „Europa investuoja į kaimo vietas. Ž. Naumiesčio muziejaus pastato sutvarkymas pritaikant bendruomenės poreikiams“, kurį įvykdžius renovuotame pastate įsikurs viešosios bibliotekos Ž. Naumiesčio filialas. Ž. Naumiesčio filialo įkurdinimui reikės apie 35 tūkst. Lt. (10136,7 €) – baldų ir inventoriaus įsigijimui. Dėl prastos Juknaičių ir Šilutės miesto filialų patalpų būklės būtina juos remontuoti ir pritaikant trečiojo amžiaus bei neįgaliems žmonėms. Rekonstruoti ir perkelti Rusnės filialą į Neringos g. 7, Rusnėje esantį pastatą, jį modernizuojant, pritaikant edukacijų ir komunikacijų centro paslaugoms. Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2013-12-19 d. sprendimu Nr. T1-1020 „Dėl sutikimo perimti nekilnojamąjį turtą iš Šilutės turizmo ir paslaugų verslo mokyklos“, Tilžės g. 12 pastatas perduotas patikėjimo teise valdyti Šilutė F. Bajoraičio viešajai bibliotekai. Todėl būtina rekonstruoti ir įrengti Šilutės F. Bajoraičio viešosios bibliotekos statinių ansamblį (Tilžės g. 10 ir Tilžės g. 12), pritaikant menų galerijai, edukacijai ir turizmo komunikacijai.</p> <p>Sistemiškai nuo 1997 m. bibliotekoje ir filialuose diegiamas LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemis, kuris jau veikia viešojoje bibliotekoje ir 19 filialų. 2015 m. LIBIS parengiamieji ir įdiegimo darbai vyks likusiuose Balčių ir Ramučių filialuose. Tam reikalingos 2,4 tūkst. Lt (695,09 €) lėšos (2 spausdintuvų, 2 brūkšnių kodų skaitytuvų ir barkodų įsigijimui). Dėl įrangos nusidėvėjimo faktoriaus būtinos lėšos LIBIS posistemio palaikymui viešojoje bibliotekoje, 19 filialų bei naujo įdiegimui 2 filialuose. 2014-2016 m. biblioteka dalyvaus trimečiame tęstiniame Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos inicijuotame projekte „Bibliotekos pažangai 2“ (toliau - BP2). Teikiant projekcinę paraišką reikalingas Šilutės rajono savivaldybės tarybos palaikymas ir pritarimas finansuoti 10 proc. projekto sumos. Dalyvavimas BP2 projekte leistų bibliotekai atnaujinti ir pradėti teikti naujas, į bendruomenės poreikius orientuotas IT paslaugas, modernizuoti techninę ir programinę įrangą. Nuo 2009 m. spalio 1 d. visi miestelių ir kaimų gyventojai gali naudotis nemokama vieša interneto prieiga, elektroniniu katalogu bei kitomis elektroninėmis paslaugomis visuose 22 filialuose. Viešos nemokamos prieigos prie interneto užtikrinimui 2015 m. bibliotekos biudžete turi</p>			

būti numatomos lėšos, skirtos mokesčiui už interneto ryšį. 1990 m. biblioteka pirmoji Lietuvoje įsteigė knygos muziejų. Sukauptų knygų kolekcijų perkėlimas į virtualią erdvę padarytų knygų turinį prieinamą plačiai visuomenei. Įsigijus skaitmeninimo įrangą vyktų spartesnis Knygos muziejaus dokumentų fondo skaitmeninimas ir e-Knygos muziejaus kūrimas. Įrangos įsigijimas leistų kasmet suskaitmeninti apie 150vnt. dokumentų.

Projektai ir dokumentų fondas. Rengiant projektus Savivaldybės Kultūros plėtros programų projektų konkursui, šalies ir užsienio fondams kasmet gerinama bibliotekoje organizuojamų renginių kokybė, ieškoma naujoviškų idėjų ir jų pateikties. Kultūrinei veiklai plėsti bus parengti ir pateikti 2-3 projektai rajono savivaldybės Kultūros plėtros programos projektų konkursui bei 4-5 projektai šalies programoms, finansuojančioms bibliotekų šviečiamąją, edukacinę ir kultūrinę funkcijas (tikimasi gauti per 30 tūkst. litų finansavimą).

Paslaugos. Biblioteka teikia 24 Savininko teise ir pareigas įgyvendinančios institucijos patvirtintas mokamas paslaugas ir tokiu būdu sukaupia spec. lėšų: 2013 m. – 9804 Lt. Jos naudojamos elektroniniams skaitytojo pažymėjimams įsigyti, techninės bazės funkcionavimui gerinti, kultūriniais renginiais organizuoti, turtui įsigyti, LIBIS diegimui. 2015 m. planuojama surinkti 8,0 tūkst. Lt spec. lėšų. Siekiant pritraukti daugiau bibliotekos vartotojų vykdomos įvairios akcijos, kurių metu mokamas paslaugas galima įsigyti už mažesnę kainą, nustatytą steigėjo. Suformuotas ir vartotojams teikiamas 46 nemokamų paslaugų paketas, kurį biblioteka 2015 m. sieks atnaujinti ir išplėsti.

Renginiai. Kultūrinė bibliotekų veikla – judri ir nuolat besikeičianti. Viešojoje bibliotekoje jau daug metų rengiami tradiciniais tapę renginiai: Vilniaus universiteto informacijos ir žinių dienos, strateginiai renginiai – literatūrinė rudens šventė, vaikų knygos mugė, kraštiečių sueiga. 2015 m. minint Etnografinių regionų metus bus surengtos išpūdingos „Etnografinių regionų varžytuvės“. Taip pat strateginis renginys literatūrinis ruduo „Prisijaukinkim žodį, paukštį, debesį...“, kuris turėtų pritraukti per 300 lankytojų. Populiarinant ir aktualizuojant knygos, rašto tradiciją biblioteka įsijungs į Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio programą 2015-2018 m., kurios metu kurs virtualią enciklopediją „Šilutė. Šimtmečio žmonės“ bei parengs enciklopedinę knygą. Toliau bus tęsiami lankytojų pripažinimo sulaukę tradiciniai renginių ciklai: profesionalaus ir mėgėjiško meno parodos bei jų pristatymai, dalyvaujant autoriams; literatūriniai renginiai – susitikimai su rašytojais, jų kūrybos vakarai, naujų knygų pristatymai; profesionalios meninės programos, dalyvaujant aktoriams, muzikos atlikėjams; literatūros parodos, skirtos rašytojų, mokslininkų, visuomenės veikėjų ir kitų žymių asmenybių jubiliejinėms sukaktims paminėti. Renginiais bus minimos Valstybinės ir kalendorinės šventės, kitos atmintinos datos.

Darbo užmokestis, darbuotojų kvalifikacija ir atestacija. Bibliotekos tinkle dirba 51 bibliotekos specialistai, nuo kurių kvalifikacijos priklauso bibliotekinių resursų tikslingas panaudojimas ir teikiamų paslaugų vartotojams kokybė. Bibliotekininkai nuolat kelia savo kvalifikaciją ir profesinio pasirengimo lygį. Iki 2014 m. spalio mėn. vidurio seminaruose, konferencijose, kursuose, susitikimuose dalyvavo 59 bibliotekos specialistų. 2015 m. bibliotekininkai ir toliau kels kvalifikaciją kompiuterinio raštingumo kursuose bibliotekoje, dalyvaus LR Kultūros ministerijos, nacionalinės M. Mažvydo, Klaipėdos apskrities viešosios I. Simonaitytės bibliotekų rengiamuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose. Bibliotekininkams bus sudarytos sąlygos stažuotis pagal programų-konkursų gautą medžiagą, dalyvauti konferencijose, seminaruose, kursuose ir kt. (iš viso per metus apie 65-70 bibliotekos specialistų, vid. 1 bibliotekininkas – 1,32 – 1,43 karto). Solidžiam bibliotekos atstovavimui ir reprezentavimui šalies bei užsienio mastu, naujų užsienio partnerysčių užmezgimui, inovatyvių galimybių išnaudojimui ir investicijų iš užsienio fondų pritraukimui reikalingi geri bibliotekininkų užsienio kalbų įgūdžiai. Tam biblioteka 2015 m. planuoja atnaujinti ir pagilinti 1 bibliotekininko užsienio kalbos žinias. Kultūrinio turizmo skatinimui, vartotojų poreikius tenkinančių naujų paslaugų diegimui ir tradicinių atnaujinimui, viešinimui būtinos gilios ir išsamios bibliotekinių paslaugų marketingo žinios (2015 m. planuojama apmokyti 1 bibliotekininką). Būtina toliau stiprinti darbuotojų projektų rengimo įgūdžius programų ir fondų daliniam finansavimui gauti, tobulintis strateginio planavimo, aplinkos analizės, psichologijos ir bendravimo su vartotojais srityse.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai:

Šilutės rajono savivaldybės biudžeto lėšos, įstaigų paslaugų programos, valstybės ir ES fondų, kitų programų lėšos, projektinės lėšos, įvairių fondų lėšos, dalinės rėmėjų lėšos.

Veiksmai, numatyti Šilutės rajono strateginiame plėtros plane 2015-2024 m., kurie susiję

su vykdoma programa:

- 4.4.1.2. Kultūros renginių strategijos patvirtinimas, numatant inovatyvių idėjų būtinybę ir partnerystę su VVG bendruomenėmis palaikant tradicijas;
- 4.4.1.3. Neformalaus švietimo programų laisvalaikio užimtumui kultūros įstaigose kūrimas ir įgyvendinimas;
- 4.4.1.4. Palankių sąlygų sudarymas gyventojams laisvalaikio kultūrinei veiklai, remiamai projektinės veiklos principu;
- 4.4.1.5. Etninės kultūros saugos priemonių plano parengimas ir įgyvendinimas;
- 4.4.1.6. Kultūros darbuotojų gebėjimų ir kompetencijų ugdymas marketingo srityje bei sąlygų sudarymas tobulinti užsienio kalbas.
- 4.4.1.7. Dalyvavimas įgyvendinant mokymo, kvalifikacijos programas, atestavimo strategiją;
- 4.4.1.8. Finansinių galimybių sudarymas savivaldybės kultūros įstaigų paslaugų savireklamai ir įvaizdžiui gerinti;
- 4.4.1.9. Kultūros darbuotojų ir kūrėjų skatinimo sistemos už ženklus pasiekimus regione, respublikoje, užsienyje įdiegimas;
- 4.4.1.10. Kultūrinių projektų, mokant edukatorius, aktualizuojant kultūrinio turizmo populiarinimą seniūnijose, įgyvendinimas bendradarbiaujant su VVG
- 4.4.1.11. Rašytinio paveldo skaitmeniniams;
- 4.4.1.13. Naujos elektroninių ir informacinių paslaugų sistemos sukūrimas ir esamos palaikymas kultūros įstaigose;
- 4.4.2.3. Viešosios bibliotekos statinių ansamblio (Tilžės g. 10 ir Tilžės g. 12) Šilutėje rekonstravimas ir įrengimas, pritaikant menų galerijai, edukacijai ir turizmo komunikacijai;
- 4.4.2.6. Viešosios bibliotekos filialų rekonstravimas ir įrengimas: Rusnėje, Žemaičių Naumiestyje, Juknaičiuose;
- 4.4.2.7. Kultūros įstaigų teikiamų paslaugų įvairovės ir verslumo galimybių studijos parengimas.

Susiję įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai: Lietuvos Respublikos vietos savivaldos, etninės kultūros valstybinės globos pagrindų, bibliotekų, kultūros centrų, muziejų, nekilnojamojo ir kilnojamojo kultūros paveldo, teatrų ir koncertinių įstaigų, Dainų švenčių, Tautinio paveldo produkto, Lietuvos kultūros tarybos, Biudžetinių įstaigų įstatymai ir kt. įstatymai. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimai „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo“, „Dėl 2015 metų paskelbimo Etnografinių regionų metais“, „Dėl 2018 metų paskelbimo Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio metais“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir Kultūros ministro įsakymais patvirtintos programos. Kultūros ministro įsakymai dėl darbuotojų darbo užmokesčio, LIMIS, LIBIS diegimo, atestacijos ir kt. Šilutės rajono savivaldybės tarybos sprendimai, įtakojantys kultūros politiką.